

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 775/2014-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. decembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť M. P., zastúpenej advokátskou kanceláriou advocatus, s. r. o., Palackého 12, Bratislava, konajúcou prostredníctvom konateľky a advokátky JUDr. Zdenky Benčíkovej, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 1 a 2 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 12 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Malacky č. k. 4 C 520/2008-147 zo 6. decembra 2010 a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 Co 147/2011 z 12. októbra 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. P. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. marca 2014 doručená sťažnosť M. P. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta

porušenie svojich základných práv podľa čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 1 a 2 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 12 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Malacky (ďalej aj „okresný súd“) č. k. 4 C 520/2008-147 zo 6. decembra 2010 (ďalej aj „napadnutý prvostupňový rozsudok“) a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Co 147/2011 z 12. októbra 2011 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“).

2. Pred posudzovaním predmetnej sťažnosti považuje ústavný súd za potrebné uviesť, že identickou sťažnosťou zo 6. februára 2012 sa zaoberal už v konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 124/2012, ktorú uznesením z 1. marca 2012 odmietol z dôvodu jej neprípustnosti, lebo sťažovateľka súčasne s ústavnou sťažnosťou podala Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Cdo 223/2012 z 28. októbra 2013 odmietol. O túto skutočnosť sťažovateľka v časti II „*Právny a skutkový stav veci*“, body 5 a 6, doplnila svoju ústavnú sťažnosť doručенú ústavnému súdu 14. marca 2014.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd v bodoch 3 až 7 časti I a v bode 12 časti II v písomnom vyhotovení svojho rozhodnutia nadviazal (vychádzal z neho) na uznesenie senátu sp. zn. IV. ÚS 124/2012 z 1. marca 2012.

3. Z obsahu odôvodnenia sťažnosti vyplýva, že v právnej veci sťažovateľky o „*vyllúčenie odporcu z užívania bytu a garáže*“ okresný súd rozsudkom č. k. 4 C 520/2008-147 zo 6. decembra 2010 jej návrh (ktorý mu bol doručený 12. septembra 2008) v celom rozsahu zamietol a súčasne zaviazal sťažovateľku na náhradu trov konania odporcovi. Krajský súd na základe odvolania sťažovateľky rozsudkom sp. zn. 2 Co 147/2011 z 12. októbra 2011 napadnutý prvostupňový rozsudok potvrdil. Sťažnosť sťažovateľky smeruje proti napadnutému prvostupňovému rozsudku, ako aj proti napadnutému rozsudku krajského súdu.

4. Sťažovateľka uvádza, že k podaniu návrhu prišlo z dôvodu, že *«odporca prostredníctvom svojej právnej zástupkyne v čase, keď bol vo výkone trestu, oznámil sťažovateľke podaním zo dňa 23. 06. 2008, že je výlučným vlastníkom bytu, odvolávajúc sa na ust. § 123 ObčZ, podľa ktorého „iba vlastník je oprávnený predmet svojho vlastníckeho práva užívať a nakladať s ním a súčasne má právo na ochranu proti tomu, kto neoprávnene do jeho vlastníckeho práva zasahuje“»*.

Následne odporca doručil sťažovateľke *„výzvu na vypratanie bytu a garáže, ktoré bez právneho dôvodu užíva“*, a upozornil ju, že ak nebude jeho výzvu rešpektovať, dopustí sa podľa jeho názoru trestného činu neoprávneného zásahu do práva k domu podľa § 218 Trestného zákona.

Zo sťažnosti taktiež vyplýva, že 10. decembra 2008 bol sťažovateľke doručený na vyjadrenie návrh odporcu z 29. septembra 2009, ktorým sa v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 5 C 724/08 domáhal voči nej vypratania tých istých nehnuteľností ako sťažovateľka návrhom doručeným okresnému súdu 12. septembra 2008.

5. V ďalších častiach sťažnosti sťažovateľka cituje z jej pohľadu podstatné časti odôvodnenia napadnutého prvostupňového rozsudku, ako aj relevantné časti z jej odvolania proti tomuto rozsudku a tiež z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu.

Pokiaľ ide o dôvody, ktoré viedli sťažovateľku k podaniu sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, sťažovateľka ozrejmuje, v čom má podľa nej spočívať namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, upriamujúc pozornosť na *„konkrétne skutočnosti absentujúce v odôvodnení rozsudkov a pri posúdení vecí“*, označujúc takéto odôvodnenie rozhodnutia za *«absurdné, ak prvostupňový súd zamietol návrh sťažovateľky na vykonanie dôkazu, keď nepripustil v konaní výsluch spoločného syna účastníkov... s odôvodnením, že „jeho výpoveď by nič nemohla zmeniť na skutočnosti, že už z listinných dôkazov súd zistil, že návrhu nie je možné vyhovieť, nakoľko sa nejedná o spoločný byt účastníkov konania, ale o výlučné vlastníctvo odporcu k predmetnému bytu“»*.

6. Sťažovateľka napokon uvádza dôvody, na základe ktorých dospela k názoru, že napadnutým prvostupňovým rozsudkom, ako aj napadnutým rozsudkom krajského súdu boli porušené aj jej ďalšie základné práva označené v petite sťažnosti, konštatujúc, že „Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2 Co 147/2011-175 IČS: 1608206796 zo dňa 12. 10. 2011 a rozsudok Okresného súdu Malacky č. k. 4 C 520/2008-147 IČS: 1608206796 zo dňa 06. 12. 2010, ktorým bol v plnom rozsahu zamietnutý návrh vo veci samej, na základe vyššie uvedených skutočností, z dôvodu, že faktickým predmetom sporu je ochrana osobnostných práv sťažovateľky, zasahuje aj do vyššie uvedených ústavných práv, t. j. práva na nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia, práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života a práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti.“.

7. V závere svojej sťažnosti sťažovateľka navrhla vo veci rozhodnúť týmto nálezom:

„1. Základné práva...

a. podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd,

b. podľa článkov 20 ods. 1, 16 ods. 1, 19 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, všetky v spojení s článkom 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a článkom 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky,

rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, č. k. 2 Co 147/2011-175, IČS: 1608206796, zo dňa 12. 10. 2011, ako aj rozsudkom Okresného súdu Malacky, číslo konania 4 C 520/2008-147, zo dňa 06. 12. 2010, ktorým bol v plnom rozsahu zamietnutý návrh vo veci samej, porušené boli.

2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave, č. k. 2 Co 147/2011-175, IČS: 1608206796 zo dňa 12. 10. 2011, ako aj rozsudok Okresného súdu Malacky, číslo konania 4 C 520/2008-147, zo dňa 06. 12. 2010, ktorým bol v plnom rozsahu zamietnutý návrh vo veci samej, sa zrušujú a vec sa vracia Okresnému súdu Malacky, aby o veci znovu konal a rozhodol.

3. Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť... trovy právneho zastúpenia v sume 323,50 € (slovom: tristodvadsaťtri eur a päťdesiat centov) na účet jej právneho zástupcu, JUDr. Zdenky Benčíkovej... do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

II.

8. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

11. V súlade s uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

12. Predmetom sťažnosti je sťažovateľkou namietané porušenie jej základných práv podľa čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 1 a 2 a čl. 20 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a samostatne základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu č. k. 4 C 520/2008-147 zo 6. decembra 2010 a rozsudkom krajského súdu č. k. 2 Co 147/2011-175 z 12. októbra 2011, pričom podstatou sťažnostných námietok je jej tvrdenie, že okresný súd, a rovnako tak aj krajský súd sa nezaoberali s jej „*právne relevantnou argumentáciou*“, ako aj s jej nesúhlasom so skutkovými zisteniami, interpretáciou príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka a právnym názorom okresného súdu i krajského súdu, a v neposlednom rade aj námietka nedostatočného odôvodnenia napadnutých rozhodnutí.

II.A

K namietanému porušeniu sťažovateľkou označených práv postupom okresného súdu

13. Z článku 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na základe princípu subsidiarity. Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľka sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím jej dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na prerokovanie (mutatis mutandis napr. I. ÚS 103/02, I. ÚS 269/06). Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (mutatis mutandis I. ÚS 78/99). Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd sťažovateľky je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý ma fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii

vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (I. ÚS 36/96).

14. O ochrane práv sťažovateľky, ktorých porušenie namietala vo vzťahu k postupu okresného súdu, mal právomoc rozhodovať (a aj rozhodol, pozri bod 3) v odvolacom konaní krajský súd. Vzhľadom na uvedenú zásadu subsidiarity preto nie je v právomoci ústavného súdu preskúmať postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 520/2008 a jeho rozsudok zo 6. decembra 2010.

15. Z uvedeného dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľky v časti namietajúcej porušenie označených práv postupom okresného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

II.B

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu

16. Sťažovateľka ďalej namietala porušenie svojho „*práva na spravodlivý proces*“ zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

17. Ústavný súd už uviedol, že „*predpokladom uplatnenia práva na spravodlivý proces, ktoré sa zaručuje čl. 6 ods. 1 dohovoru, je nezávislosť a nestrannosť súdu. Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise*

Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru“ (napr. II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť.

18. Podľa judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu a inú právnu ochranu zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (I. ÚS 26/94). Základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa možno domáhať v medziach a za podmienok ustanovených vykonávacími zákonmi (napr. III. ÚS 124/04). Podľa čl. 142 ústavy súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach, súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon. Ústavou zaručené základné právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy neznamena právo na úspech v konaní pred všeobecným (občianskoprávnym) súdom a nemožno ho účelovo chápať tak, že jeho naplnením je len víťazstvo v občianskoprávnom spore (II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05).

19. Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci nie je úlohou ústavného súdu zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je kvalifikovaná už spomínaným princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve. V nadväznosti na to nie je ústavný súd zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani

preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

20. Pokiaľ ide o sťažovateľkou namietané porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru označeným rozhodnutím krajského súdu, ústavný súd predovšetkým konštatuje, že v danej veci nebola vylúčená právomoc všeobecných súdov. V právomoci ústavného súdu zostalo následne iba posúdenie, či účinky výkonu právomoci krajského súdu v súvislosti s jeho rozhodnutím o odvolaní sťažovateľky rozsudkom sp. zn. 2 Co 147/2011 z 12. novembra 2011 sú zlučiteľné s označeným článkom ústavy, resp. dohovoru.

21. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom uznesenia krajského súdu dospel k záveru, že krajský súd svoje rozhodnutie náležite odôvodnil, čo potvrdzuje jeho argumentácia vychádzajúca z výsledkov v konaní vykonaného dokazovania a z neho vychádzajúcich právnych záverov. V odôvodnení svojho rozhodnutia krajský súd oboznámil podstatu skutkových a právnych záverov okresného súdu, odvoláciu argumentáciu sťažovateľky a vyjadrenie odporcu k nej: *„Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľka z dôvodu, že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ O. s. p.) ako i z dôvodu, že súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 205 ods. 2 písm. c/ O. s. p.), z dôvodu ktorých navrhla jej odvolaniu vyhovieť (pravdepodobne zmeniť napadnutý rozsudok). Nesúhlasila so záverom súdu prvého stupňa, že v konaní o. i. nebola preukázaná hrozba fyzického alebo psychického násillia zo strany odporcu, keďže podľa § 135 ods. 1 O. s. p. bol súd prvého stupňa viazaný právoplatným rozhodnutím o tom, že odporca spáchal trestný čin a preto bolo jeho povinnosťou zhodnotiť stav a stupeň narušenia vzťahov medzi účastníkmi konania*

z hľadiska tohto rozhodnutia, t. j. či je ďalšie spolužitie účastníkov konania vôbec možné. Poukázala zároveň na skutočnosť, že sa súd prvého stupňa vo svojom rozhodnutí nevysporiadal so všetkými skutočnosťami, tvrdeniami a predloženými listinnými dôkazmi, ale najmä so skutočnosťou, že odporca bol právoplatne odsúdený za trestný čin vraždy ich spoločného syna. Uviedla, že sa svojim návrhom zo dňa 17.7.2008 pôvodne domáhala určenia, že výpoveď odporcu z nájmu predmetného bytu je neplatná z dôvodu, že v čase podania návrhu na súd prvého stupňa, bol odporca vo výkone trestu (na základe rozsudku Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 1T 4/2003, ktorým bol uznaný vinným zo spáchania trestného činu vraždy ich spoločného syna...) a po zistení, že odporca bude z výkonu trestu podmienene prepustený, z dôvodu obavy a hrozby prípadného ďalšieho násillia, navrhla zmenu žalobného petitu (ktorú súd prvého stupňa pripustil) tak, že sa domáhala úplného vylúčenia odporcu z užívania predmetného bytu a garáže podľa ust. § 705a Občianskeho zákonníka, a nepriznania odporcovi práva na bytovú náhradu, nakoľko v súlade so skutkovou podstatou uvedenou v poslednej vete § 712a ods. 8 Občianskeho zákonníka, sa rozvedený manžel, teda odporca, počas trvania manželstva dopustil násillia voči blízkej osobe, voči svojmu synovi..., ktorý býval v spoločnom byte s navrhovateľkou a za toto konanie bol právoplatne odsúdený. Uviedla, že nakoľko kúpna zmluva, ktorou odporca nadobudol predmetný byt do osobného vlastníctva, je absolútne neplatná, vzniklo jej zo zákona právo spoločného nájmu bytu manželmi (§ 703 Občianskeho zákonníka). Navrhovateľka zároveň žiadala pripustiť v prípade, ak by sa odvolací súd nestotožnil s dôvodmi jej odvolania zmenu návrhu tak, že určí, že navrhovateľka má právo nájmu k bytu č. 1, nachádzajúcim sa na 1. nadzemnom podlaží bytového domu v celosti, postavenom na parcele... a k spoluvlastníckym podielom na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu v pomere 9819/63035 k celku a tiež k nebytovému priestoru — garáži o podlahovej ploche 18,68 m² v celosti na parcele..., zapísané na Liste vlastníctva... Mala za to, že výsledky doterajšieho konania môžu byť podkladom pre jej určovaciu žalobu (zmenený návrh), na ktorej naliehavý právny záujem videla v tom, že jej odporca a synovi, s ktorým v spornom byte bývajú, zrušil trvalý pobyt, a inú možnosť bývania nemajú.

Odporca vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľky uviedol, že navrhuje napadnutý rozsudok potvrdiť z dôvodu jeho vecnej správnosti, keďže v konaní neboli splnené zákonné podmienky na jeho vylúčenie z užívania bytu, nakoľko je jeho výlučným

vlastníkom. Vo svojom vyjadrení k odvolaniu zároveň uviedol, že navrhovateľka nepreukázala fyzické alebo psychické násilie alebo hrozbu takýmto násilím z jeho strany a ani skutočnosť, že ďalšie spolužitie by sa stalo neznesiteľným, keďže spolu v predmetnom byte nebyvajú. Namietol tvrdenie navrhovateľky v odvolaní proti rozsudku, že zrušením trvalého pobytu navrhovateľke a ich synovi porušil svoju povinnosť zdržať sa výkonu svojho vlastníckeho práva vypratáním, keďže zrušením trvalého pobytu ich z bytu nevypratáva, naopak konanie o vypratanie bytu, vedené na Okresnom súde Malacky, je do právoplatného skončenia posudzovanej veci, prerušené. “

Svoje rozhodnutie odôvodnil krajský súd takto:

„Odvolací súd preskúmal vec v medziach a dôvodoch podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. v spojení s ust. § 156 ods. 3 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nie je možné priznať úspech.

Podľa § 95 ods. 1 O. s. p., navrhovateľ môže za konania so súhlasom súdu meniť návrh na začatie konania. Zmenený návrh treba doručiť účastníkom do vlastných rúk, pokiaľ neboli prítomní na pojednávaní, na ktorom došlo k zmene.

Odvolací súd návrh na pripustenie zmeny petitu vo vyššie uvedenom znení nepripustil z dôvodu, že v odvolacom konaní sa uplatňuje koncentračná zásada ale najmä z dôvodu, že navrhovanou zmenou by došlo k zmene predmetu konania a prípadné následné rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej by malo za následok jednostupňové konanie. Ak by odvolací súd rozhodol o niečom, o čom nebolo rozhodnuté súdom prvého stupňa ako je to v posudzovanej veci, došlo by k porušeniu vecnej príslušnosti súdu.

Podľa § 705a Občianskeho zákonníka, ak sa z dôvodu fyzického násillia alebo psychického násillia, alebo hrozby takýmto násilím vo vzťahu k manželovi alebo k rozvedenému manželovi ako spoločnému užívateľovi bytu alebo blízkej osobe, ktorá s ním býva spoločne v byte, stalo ďalšie spolužitie neznesiteľným, môže súd na návrh jedného z manželov alebo rozvedených manželov obmedziť užívacie právo druhého z nich, alebo ho z jeho užívania úplne vylúčiť.

Podľa § 146 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak sa z dôvodu fyzického alebo psychického násillia alebo hrozby takého násillia vo vzťahu k manželovi alebo k blízkej osobe, ktorá býva v spoločnom dome alebo byte, stalo ďalšie spolužitie neznesiteľným, môže

súd na návrh jedného z manželov obmedziť užívacie právo druhého manžela k domu alebo bytu patriacemu do bezpodielového spoluvlastníctva, prípadne ho z jeho užívania úplne vylúčiť.

Z dikcie citovaného zákonného ustanovenia vyplýva možnosť súdnym rozhodnutím zamedziť osobám, dopúšťajúcim sa násilia na blízkej osobe, dopúšťať sa takého konania ich vylúčením z užívania bytu alebo obmedzením ich užívacieho práva. Právo nebyť vystavovaný domácemu násiliu alebo jeho bezprostrednej hrozbe je základným ľudským právom, pričom samotná Ústava SR ako i jednotlivé právne normy zaručujú právo na nedotknuteľnosť súkromného života osoby, čím je ponímané aj právo na pokojný rodinný život a pod. Je však nevyhnutné, aby situácia „násilia“ nebola zamieňaná so situáciou konfliktu, nakoľko násilie nie je hádka ani konflikt, ale býva dlhotrvajúce a má stupňujúcu tendenciu. Úprava uvedená v ust. § 146 ods. 2 Občianskeho zákonníka je špeciálnou úpravou vo vzťahu k ust. § 146 Občianskeho zákonníka.

Správne skonštatoval súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku, že predpokladom pre použitie sankcie vyplývajúcej z dikcie citovaného zákonného ustanovenia, t. j. obmedzenie alebo úplné vylúčenie z užívacieho práva k nehnuteľnosti, je preukázanie existencie bezpodielového spoluvlastníckeho vzťahu manželov k domu alebo bytu, resp. ako je to v prejednávanej veci, preukázanie, že ide o spoločný byt manželov, resp. rozvedených manželov, ďalej existencia spolužitia oboch manželov v dome alebo v byte, existencia a realizácia fyzického alebo psychického násilia, resp. jeho hrozby a neznesiteľnosť ďalšieho spolužitia z uvedených dôvodov.

Z vykonaného dokazovania súdom prvého stupňa však jednoznačne vyplýva, že v posudzovanej veci o spoločný byt manželov (bývalých) nejde, nejde ani o byt patriaci do ich bezpodielového spoluvlastníctva, keďže odporca je jeho výlučným vlastníkom, pričom otázka platnosti, resp. absolútnej neplatnosti zmluvy, na základe ktorej sa odporca stal výlučným vlastníkom bytu, bola právne posúdená v konaní vedenom na súde prvého stupňa pod sp. zn. 5C 308/2008 (návrh bol zamietnutý). Správne zároveň súd prvého stupňa uzavrel, že navrhovateľka sa v konaní o vylúčenie odporcu z užívania bytu, nemôže domáhať riešenia prejudiciálnej otázky, t. j. určenia neplatnosti tejto zmluvy.

Odvolaací súd sa zároveň stotožnil aj so záverom súdu prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozsudku, že navrhovateľka dokonca v konaní ani nepreukázala existenciu fyzického alebo psychického násilia alebo hrozby takého násilia zo strany odporcu.

Pre úplnosť je nutné dodať, že za násilie nie je možné považovať jeden konflikt, nakoľko násilie býva dlhotrvajúce a má stupňujúcu tendenciu. V prejednávanej veci navrhovateľka relevantným spôsobom nepreukázala, že sa odporca na nej dopúšťa násilia, nakoľko iba skutočnosť, že odporca bol rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 25. februára 2004, sp. zn. IT 4/2003, uznaný vinným zo spáchania trestného činu vraždy a nedovoleného ozbrojovania, za čo bol odsúdený k úhrnnému trestu odňatia slobody vo výmere 10 rokov, skutkovú podstatu násilia podľa § 705a Občianskeho zákonníka, nenapĺňa. Z odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že odporcovi bol trest odňatia slobody vymeraný na spodnej hranici trestnej sadzby, čo splní účel, keď súd prihliadol na všetky poľahčujúce okolnosti ako aj na pozitívnu prognózu jeho resocializácie. Skutočnosť, že odporca spáchal úmyselný trestný čin, za ktorý bol aj právoplatne odsúdený ešte neznamená, že sa odporca na navrhovateľke dlhodobo dopúšťal násilia, keďže ako už odvolací súd vyššie uviedol, násilím sa rozumie dlhotrvajúce fyzické či psychické ohrozovanie druhej osoby so stúpajúcou tendenciou, v danom prípade sa však odporca konania, ktoré by zodpovedalo násiliu v tomto slova zmysle nemohol dopustiť, keďže s navrhovateľkou nežije v spoločnej domácnosti a dokonca ju od roku 2009 nevidel. Obmedzenie vlastníka v užívaní jeho veci musí byť v danom prípade dôsledkom protiprávneho správania sa odporcu, ktoré však v konaní preukázané nebolo.

Podľa § 219 ods. 1 O. s. p. v znení platnom a účinnom od 15.10.2008, odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2 O. s. p. v znení platnom a účinnom od 15.10.2008, ak sa odvolací súd v celom stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplnil na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

S poukazom na citované ustanovenie a za stavu, keď súd prvého stupňa v danom prípade v potrebnom rozsahu pre rozhodnutie vo veci samej zistil skutkový stav, vykonaním potrebných a účastníkmi navrhnutých dôkazov, a keď navrhovateľka v odvolaní neuviedla žiadne skutočnosti, resp. tvrdenia, s ktorými by sa nebol súd prvého stupňa v odôvodnení

napadnutého rozsudku dôsledne vysporiadal a následne takto riadne zistený skutkový stav aj správne právne posúdil, tzn. že na správne zistený skutkový stav aplikoval zodpovedajúce ustanovenia Občianskeho zákonníka, rozhodol vecne správne.

Odvolací súd preto, v celom rozsahu sa stotožňuje so správnym právnym záverom súdu prvého stupňa, že v posudzovanej veci neboli splnené podmienky na ani obmedzenie a už vôbec nie úplne vylúčenie užívacieho práva odporcu k bytu, ktorý je v jeho výlučnom vlastníctve, napadnutý rozsudok, odôvodnenie ktorého splňa všetky požiadavky ust. § 157 ods. 2 O. s. p., na ktoré aj v celom rozsahu odvolací súd poukazuje a s týmto sa plne stotožňuje, tento rozsudok ako vecne správny potvrdil podľa § 219 ods. 1 a 2 O. s. p.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 142 ods. 1 a § 149 ods. 1 O. s. p. tak, že odporcovi úspešnému v odvolacom konaní priznal právo na náhradu trov odvolacieho konania v sume 62,60 eur za jeden úkon právnej služby, vyjadrenie k odvolaniu á 55,49 eur, 1 á 7,21 eur režijný paušál.“

22. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozhodnutia krajského súdu (v spojení s rozsudkom okresného súdu) konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Vzhľadom na aplikáciu príslušných ustanovení zákona (zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov), ako aj obsahu relevantných dôkazov je napadnuté rozhodnutie krajského súdu aj náležite odôvodnené. Ústavný súd považuje preto postup krajského súdu pri preskúmaní rozhodnutia okresného súdu za legitímny s ústavne – v nevyhnutnom rozsahu – korešpondujúcou mierou interpretácie na vec použitých zákonných ustanovení a vylučujúci porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

23. Na základe uvedeného ústavný súd v danej veci dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu nie je svojvoľné. Podľa názoru ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) nemôže byť porušené iba tou skutočnosťou, že sa všeobecné súdy nestotožnia vo svojich

záveroch s požiadavkami účastníka konania. Navyše treba uviesť, že z pohľadu ústavného súdu nemožno skutkové a právne závery krajského súdu považovať za arbitrárne, zjavne neopodstatnené alebo vydané v rozpore s platnou právnou úpravou.

24. V súvislosti so sťažovateľkiným prejavom nespokojnosti s postupom krajského súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru) nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenie základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

25. Keďže ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi postupom krajského súdu a sťažovateľkou namietaným porušením označených práv, sťažnosť v tejto jej časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

26. Sťažovateľka súčasne namietala aj porušenie základných práv zaručených čl. 20 ods. 1, čl. 16 ods. 1 a čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy v spojení s čl. 46 ods. 1 a čl. 12 ods. 1 ústavy.

27. Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach...

Podľa čl. 16 ods. 1 ústavy nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia je zaručená...

Podľa čl. 19 ods. 1 ústavy každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena; podľa ods. 2 každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života...

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok...

28. *Vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv zaručených čl. 16 ods. 1 ústavy a čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy ústavný súd poznamenáva, že v konaní pred prvostupňovým a aj odvolacím súdom neboli zistené skutočnosti majúce preukázať sťažovateľkou tvrdené porušenie označených práv odporcom (manželom sťažovateľky): „Odvolací súd sa tiež*

stotožnil so záverom prvostupňového súdu, že žalobkyňa v konaní nepreukázala existenciu fyzického a psychického násilia alebo hrozby takýmto násilím... násilie... by malo mať povahu dlhšie trvajúceho a so stupňujúcou tendenciou, zatiaľ čo dokazovaním bolo preukázané, že žalobkyňa spolu so žalovaným nežijú v jednej domácnosti, od roku 2009 nie je medzi účastníkmi osobný kontakt...“ (citované z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 223/2012, ktorým bolo dovolanie sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 2 Co 147/2011 z 28. októbra 2013 odmietnuté; pozri tiež bod 2).

29. Keďže nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi postupom a skutkovými a právnymi závermi vo veci konajúcich všeobecných súdov, ústavný súd sťažnosť v tejto jej časti odmietol podľa čl. 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú (pozri body 19, 22 a tiež bod 25).

30. Sťažovateľka namietala tiež porušenie základného práva zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy, avšak toto porušenie namietala len v rozsahu dôvodov, pre ktoré ústavný súd odmietol jej sťažnosť z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, resp. iné dôvody neuvádzala. V nadväznosti na záver prezentovaný v bode 25 ústavný súd preto odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť aj námietky sťažovateľky týkajúce sa porušenia čl. 20 ods. 1 ústavy, ktorý garantuje ochranu vlastníckemu právu.

31. K namietanému porušeniu čl. 12 ods. 1 ústavy ústavný súd poznamenáva, že keďže v posudzovanej veci nebolo zistené porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces označeným rozhodnutím krajského súdu (bod 25), nemohlo dôjsť ani k porušeniu tohto základného interpretačného, resp. aplikačného pravidla, a preto ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

32. Vychádzajúc z formulácie bodu 1 b) petitu sťažnosti (porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy, všetky v spojení s čl. 46 ods. 1 a čl. 12 ods. 1 ústavy) nad rámec už uvedeného ústavný súd ešte poznamenáva, že

v súvislosti s jeho právnym záverom uvedeným v bode 25 bolo namietanie porušenia označených základných práv tiež zjavne neopodstatnené.

33. Po odmietnutí sťažovateľkinej sťažnosti ako celku nebol už právny dôvod zaoberať sa jej ďalšími návrhmi (pozri bod 7).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. decembra 2014